

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (**cím**; ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Szendrei Árpád Attila kamarai jogtanácsos (képviselő 1 - **cím**) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. december 16-án meghozott 38.G.40.645/2019/19-II. számú ítélete ellen a felperes 20. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek között 2007. június 1-én létrejött **17....54** számú kölcsönszerződés érvénytelen.

A másodfokú eljárásban a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból, az alperesnek 10.000 (tízezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló költsége, továbbá 54.165 (ötvennégyezer-százhatvanöt) forint feljegyzett fellebbezési illeték merült fel.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes végleges keresetében a felperes és az alperes jogelődje között 2007. június 1-én létrejött kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte az egyedi szerződés árfolyamkockázat vállalásával kapcsolatos II. pontjának és az ÁSZF 8. pontjának megjelölt rendelkezései tisztességtelenségére hivatkozással, mert azok a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdéseibe, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) és (4) bekezdésébe, valamint a 93/13/EK Irányelv és a 2008/48/EK Irányelv rendelkezéseibe ütköznek. A kikötések nem felelnek meg a Kúria 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak, mert azokból nem állapítható meg a kockázatfeltárás tartalma.
- [2] A részleges érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte az általa megfizetett 846.327 árfolyamkülönbözet megosztását 20-80% arányban, melynek figyelembevételével az alperest 677.063 forint kiadására kérte kötelezni.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását indítványozta. Állította, hogy a szerződéskötéskor a felperes a szükséges és megfelelő tájékoztatást megkapta. A szerződésből megállapítható, hogy a kölcsön CHF devizanemben került meghatározásra, melyből felperesnek fel kellett ismernie az árfolyamkockázatot. A kölcsönszerződés egyedi feltételei II. pontjában és az ÁSZF 8. pontjában az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatása, valamint a változás lehetséges iránya

rögzítésre került. A tájékoztatásnak a 6/2013. PJE határozat 6. pontjában foglaltak értelmében nem kellett kiterjednie az árfolyamváltozás várható irányára, mértékére, a kockázat reális voltára és valószínűségére. Az általánosan tájékozott és észszerűen figyelmes átlagfogyasztó részére a tájékoztatás megfelelő volt, az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének, valamint a 2/2014. PJE határozatnak megfelelt.

- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az alperes javára 25.400 forint perköltség, valamint az államnak külön felhívásra 59.500 forint kereseti illeték megfizetésére.
- [5] Tényként állapította meg, hogy a felperes és az alperes jogelődje 2007. június 1-én **17....54** számon kölcsönszerződést kötöttek, melyben az alperes jogelődje 1.929.498 forint, azaz 12.773,90 CHF-nek megfelelő kölcsönt nyújtott gépkocsi vásárlás céljára. Az első referencia árfolyamot a szerződés 151,050 HUF/CHF összegben rögzítette. A szerződés II. pontja tartalmazza, hogy az „Ügyfél tudomásul veszi és elfogadja, hogy külföldi devizanem választása esetén az árfolyamok változásai miatt a hátralévő tőkeösszeg és törlesztőrészletek változhatnak, és a változások kockázatát magára vállalja.”.
- [6] A szerződés III. pontja értelmében a szerződés részévé váló általános szerződési feltételek (ÁSZF) 8. pont II. pontjában foglaltak szerint: „A hátralévő tőke növekszik a forint leértékelődése esetén és csökken a külföldi devizával szembeni felértékelődése esetén.”.
- [7] A felperes a kölcsönszerződést és annak általános szerződési feltételeit aláírta.
- [8] Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában az r.Ptk. 523. § (1) bekezdésének, a 209. § (1) és (4) bekezdésének, valamint az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének felhívását követően hangsúlyozta, hogy ha a pénzügyi intézmény a kockázattelátó nyilatkozatot, mely a tájékoztatás lényegi tartalmát rögzíti csatolja, akkor az egyúttal a tájékoztatás tartalmát is igazolja. Annak megfelelésége esetén a fogyasztónak kell az állításokat ellenbizonyítás útján cáfolnia.
- [9] Az elsőfokú bíróság az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletben foglaltakra, a 2/2014. PJE határozat 1. pontjára, valamint a 6/2013. PJE határozatban írtakra figyelemmel megállapította, hogy a támadott szerződési kikötések egyértelmű tájékoztatást nyújtottak arról, hogy az árfolyamváltozás a felperes, mint adós terhére esik. A felperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy CHF alapú hitelt vesz fel, amely árfolyama a szerződésből és az ÁSZF-ből is megállapíthatóan tartalmazta az árfolyamváltozás lehetőségét és azt, hogy annak kockázata a felperes terhére esik. A felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozata ellentmondásos volt, mivel ha az ÁSZF-et és az opciós szerződést elolvasta, abból ki kellett derülnie, hogy CHF alapú hitelt vesz fel. A szerződés részévé vált ÁSZF az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe nem ütközött és nem volt tisztességtelen. A támadott szerződési kikötések az uniós jogba sem ütköztek.
- [10] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, melyben elsődlegesen a határozat keresete szerinti megváltoztatását kérte a perköltségre is kiterjedően a szerződés részleges érvénytelenségének és annak megállapításával, hogy megilleti az a jog, hogy ne kelljen az alperesnek árfolyamkülönbözetet fizetnie. Egyúttal az elszámolás iránti kereset tekintetében, továbbá másodlagosan feltáratlanság okán indítványozta az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.
- [11] A hatályon kívül helyezés körében utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 213. §-át megsértette, amikor az ítélet indokolási részében nem rögzítette, hogy

mely szerződési feltételeket bírálta el, és nem a bíróságokra kötelező 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltak szerint járt el, valamint figyelmen kívül hagyta a C-186/16., C-51/17., továbbá a C-227/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásokban meghozott ítéleteket. Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyításra szoruló tényekről sem nyújtott megfelelő tájékoztatást.

- [12] Érdemben arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés II. pontjában és az ÁSZF 8. pontjában az alperes olyan általános tartalmú tájékoztatást adott, amelyben az árfolyamváltozásban rejlő kockázatot elbagatellizálta, mert csak 1000-2000 forintos prognosztizált árfolyamemelkedésről volt szó, így a szerződéskötéskor a felperes nem került abba a helyzetbe, hogy megalapozottan tudjon dönteni az árfolyamkockázat és az azzal járó szerződéses kockázatvállalás tekintetében. Nem kapott megfelelő és objektív tájékoztatást arról, hogy a vállalt kockázat azt jelenti, hogy a törlesztőrészlet a többszörösére emelkedhet és annak nincs felső határa. A tájékoztatás tartalmilag nem elégíti ki az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt követelményt, ezért nem átlátható és nem érthető. Erre tekintettel az r.Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése szerint tisztességtelen.
- [13] Kifogásolta, hogy a szerződés megkötése előtt nem kapta meg kellő időben a tájékoztatást és a tájékoztatásból hiányzott a figyelemfelhívó jelleg is.
- [14] A kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmában sem felel meg az EUB C-51/17. számú ítéletében meghatározott elvárásoknak, mivel a tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének lehetőségére és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására (74. pont), valamint arra, hogy gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották (75. pont). A tájékoztatásnak nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, hogy az átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudja egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - eshetőlegesen jelentős - gazdasági következményeit is (78. pont).
- [15] Ilyen tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában az egyedi szerződés II. pontja és az ÁSZF 8. pontja tisztességtelen.
- [16] Utalt arra, hogy a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i állásfoglalásában rögzített elvárásnak sem felel meg az árfolyamkockázati tájékoztató, ezért nem terheli a jogügylet árfolyamváltozásának a terhe.
- [17] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, mivel az elsőfokú bíróság helyesen és teljeskörűen állapította meg a tényállást, és abból helytálló jogi következtetést vont le. Az ítéletben megjelölésre került, hogy a felperes által támadott szerződéses kikötéseket bírálta el, ezért a felperes erre irányuló fellebbezése alaptalan.
- [18] A felperes az általános szerződési feltételek valamennyi oldalát aláírta, magára nézve kötelezőnek ismerte el, melyből megállapítható, hogy az alperes lehetővé tette számára a szerződés és az általános szerződési feltételek tartalmának megismerését. A felperes nem is jelölte meg, hogy mit kifogásol a nem megfelelő időben történő tájékoztatás körében, csupán általánosságban utalt erre. Ezzel szemben az aláírást megelőzően lehetősége volt a szerződés áttanulmányozására, és csak ezt követően írta azt alá. A szerződéskötés során a fogyasztót is együttműködési kötelezettség terheli és

elvárható tőle minimálisan, hogy a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon, a szerződést áttanulmányozza. Ennek elmulasztása az r.Ptk. 4. § (4) bekezdése alapján a fogyasztó terhére esik (BDT2013. 2889). Álláspontja szerint az alperes a szükséges és megfelelő tájékoztatást a felperes részére megadta, amit alátámaszt az elsőfokú eljárásban is hivatkozott jogerős ítéletekből kitűnő bírói gyakorlat.

- [19] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéletábra teljes terjedelmében bírálta felül.
- [20] A fellebbezés alapos.
- [21] A fellebbezés az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére is irányult, ezért az ítéletábra először ezt az indítványt vizsgálta, mert ennek megalapozottsága az érdemi vizsgálatot kizárja.
- [22] Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok betartásával hozta meg döntését, a tényállást a rendelkezésre álló adatok alapján az ügy eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta és helyesen állapította meg. A szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a felperest meghallgatta, a bizonyításra szoruló tényekről a feleket tájékoztatta (4. sorszámu jegyzőkönyv 2. oldal). Az elsőfokú bíróság a felperes által támadott szerződési feltételeket vizsgálta, ezekről döntött, ezt az ítélet egyértelműen tartalmazza.
- [23]hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a vonatkozó EUB döntéseket, valamint a Kúria jogegységi határozatait. Az elsőfokú bíróság ítéletében a C-51/2017. EUB ítéletre formálisan is kitért, döntéséből azonban kitűnik, hogy a vonatkozó uniós ítéletekben és a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban foglaltak figyelembevételével hozta meg határozatát. Az ítéletábra ezért az ítélet hatályon kívül helyezésére nem látott okot.
- [24] Az ítéletábra azonban az elsőfokú bíróságnak a megállapított tényállásból levont jogi következtetésével nem értett egyet. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az árfolyamkockázatot felperesre telepítő szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen, mert a megfelelő tájékoztatás folytán az érthető és világos volt.
- [25] A tájékoztatás megfelelősége körében a Kúria 6/2013. és 2/2014. PJE határozatában foglaltakból kell kiindulni, figyelembe véve az Európai Unió Bíróságának e témakörben hozott előzetes döntéshozatali eljárásokban hozott ítéleteit is (C-51/17., C-26/13., C-186/16.). Az elsőfokú bíróság által is hivatkozott EUB C-51/17. számú ügyben hozott döntés úgy foglalt állást a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezése körében, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy az utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az irányelv 5. cikkének világos és érthető feltételre vonatkozó meghatározását és annak tartalmát az Európai Unió Bírósága fenti ítéleteiben értelmezte.
- [26] Az EUB C-26/13. ítélet 39. pontja kifejti, hogy az irányelv által létrehozott védelmi rendszer szükségességét a fogyasztónak az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzete indokolja mind tárgyalási, mind információs szintje tekintetében.

- [27] Az EUB C-186/16. számú ítélet rendelkező részének 2. pontja a világos és érthető megfogalmazás követelményét akként határozza meg, hogy a tájékoztatásnak nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie, és nemcsak a devizaárfolyam emelkedésének vagy csökkenésének lehetőségére kell kiterjednie, hanem olyan tartalmúnak kell lenni, amelyből a fogyasztó értékelni tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleg jelentős gazdasági következményeiket is. Ugyanezt erősítette meg az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését értelmező EUB C-51/17. számú ítélet 73. és felperes által is hivatkozott 78. pontja is.
- [28] A 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés érvénytelen.
- [29] A Kúria a C-51/17. számú EUB ítélet értelmezése során fenntartotta a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban foglaltakat, azt továbbra is iránymutatónak tekinti. A tájékoztatást - összhangban az EUB vonatkozó megállapításaival - akkor tartja megfelelőnek, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, ha abból az is megállapítható, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nemcsak annak, hogy az árfolyamváltozással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nemcsak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket.
- [30] Az ítélet tábla a fentiekre figyelemmel osztotta a felperes fellebbezésében foglaltakat abban a tekintetben, hogy a perbeli szerződés II. és ÁSZF 8. pontja nem felel meg az elvárt követelményeknek. A támadott szerződéses rendelkezésekből a fogyasztó az árfolyamkockázat tartalmára, mibenlétére, gazdasági következményeire következtetést nem tudott levonni. Azokból legfeljebb annyi tűnik ki, hogy a szerződésben rejlik valamiféle kockázat, ami az árfolyamváltozással összefügg, de arra, hogy a jelentős árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt be is következhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, amelynek kockázata kizárólag őt terheli, a fogyasztó felperes nem következtethetett.
- [31] A szerződés II. pontja csupán annyit rögzít, hogy az árfolyamok változásai miatt a hátralévő tőkeösszeg és a törlesztőrészletek változhatnak, az ÁSZF 8. pontja pedig csak arra tartalmaz tájékoztatást, hogy az új referencia árfolyam számítása esetén a hátralévő tőkeösszeg módosításra kerül, növekszik a forint leértékelődése esetén, és csökken a külföldi devizával szembeni felértékelődése során. Ezekből a felperes csupán az árfolyam normál mértékű ingadozására vonhatott le következtetést. A tájékoztatás nem utal arra, hogy a forint-svájci frank árfolyama akár jelentős megváltozásra is reális esély van, amelynek bekövetkezte esetén a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedik, és ennek kockázatát kizárólag a felperes viseli.
- [32] Helytállóan hivatkozott a felperes fellebbezésében arra is, hogy a tájékoztatásból hiányzik a figyelemfelhívó jelleg, hiszen az a szerződés közepén van elrejtve a CHF feltüntetésével, de a kockázat mibenlétére figyelemfelhívó utalás nincsen. Az általános szerződési feltételek 8. pontja a többoldalas, apróbetűs szövegbe belesimulva tartalmazza egyetlen pontként a tájékoztatást, amely ugyancsak nem tesz eleget a figyelemfelhívás követelményének. Ezt támasztja alá a felperes

személyes meghallgatása során tett nyilatkozata is, miszerint nem tűnt fel neki a szerződésben a tájékoztatás, annak valódi tartalmára pedig következtetést nem tudott levonni.

- [33] Az alperes hivatkozásával szemben az időközben kialakult bírói gyakorlat a támadott szerződési feltételek tisztességtelenségét állapítja meg [Kúria Gfv.VII.30.096/2019/5., Fővárosi Ítéltábla 34.Gf.40.067/2019/10/I.].
- [34] A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróságtól eltérően megállapította, hogy a szerződés nem tesz eleget az árfolyamkockázat telepítése és viselése tekintetében a világosság és érthetőség követelményének, mely a szerződési feltételek tisztességtelenségét eredményezi az r.Ptk. 209. § (1) és 209/A. § (2) bekezdései alapján. Az árfolyamkockázat a kölcsönszerződésnek a főszolgáltatással szemben teljesítendő felperesi ellenszolgáltatás mértékét alapvetően befolyásoló eleme, a szerződés jellegadó sajátossága, melynek tisztességtelensége a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi az r.Ptk. 239. § (2) bekezdése szerint.
- [35] A keresettel érvényesített jog fennállása (érvénytelenség) elkülöníthető volt a követelés összegétől, ezért az ítéltábla az r.Pp. 213. § (3) bekezdésére figyelemmel az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján közbenső ítélettel a szerződés érvénytelenségét állapította meg.
- [36] A folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kúria ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási gyakorlatát vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. június 20-án elfogadott állásfoglalása szerint kell az elszámolást lefolytatnia. E körben a felperes elszámolását az alperes részére ki kell adni és az elszámolás két egyenértékű módozatai egyikét kiválasztva kell a felek közötti elszámolással az érvénytelenség jogkövetkezményét levonni. A jogkövetkezmény levonásával gondoskodnia kell az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának fenntartásáról [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény].
- [37] A felperes fellebbezése eredményre vezetett, melynek figyelembevételével a felek másodfokú perkölttségét az ítéltábla 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja és az r.Pp. 252. § (4) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésének alkalmazásával csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatában kell döntenie az általános szabályok szerint.

Budapest, 2020. december 2.

. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

. Csonka Balázs s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: